

TÜRK VE ALMAN SİYASET YAŞAMINDA KADIN FİGÜRÜ VE POLİTİK SÖYLEMLERİ. POLİTİK DİLBİLİM İNCELEMESİ, ANGELA MERKEL VE TANSU ÇİLLER ÖRNEĞİ

*Women Figure in Turkish and German Political Life and Their Political Discourses. A Study of
Political Discourse Analysis, Angela Merkel and Tansu Çiller*

Onur YILMAZ¹

ÖZET

Bu çalışmada Türk siyasi yaşamına damgasını vurmuş ve 1993-1996 yılları arasında başbakanlık görevini yapmış olan ilk kadın başbakan Tansu Çiller ile günümüz Alman siyasetini şekillendiren ve 2005 yılından itibaren ilk kadın şansölye olarak görevini sürdüren Angela Merkel'in hükümet programlarında kullandıkları dil incelenmiştir. Çiller ve Merkel, kendi ülkelerinde seçimle gelen ilk kadın başbakanlar olmalarından dolayı iki ülke tarihi için de önemli iki karakter olmuşlardır. Siyaset yaşamında etkili konuşma önemli bir yer tutmaktadır ve bundan dolayı konuşmalarda söz sanatları sık sık kullanılmaktadır. Çalışmada, bu iki önemli kadın başbakanın söylemlerinde yararlandıkları söz sanatlarından mübalağanın kullanımı araştırılmıştır. Ayrıca söz konusu bağlamda, kullanılan sıfatlar incelenmiş ve hangi sıfatların derecelendirilip hangi sıklıkta kullanıldığı tespit edilerek söylem dilini belirleyen faktörlerden birine dair değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar sözcükler: Mübalağa, şansölye, başbakan, politik söylem, politik dilbilim.

ABSTRACT

This study analyzes the language used by Tansu Çiller and Angela Merkel in their government programs. Çiller was the first female prime minister of Turkey, who was in charge of the government between the years 1993 and 1996 and left her mark in the history of Turkish politics. Merkel is the first female chancellor of Germany, who has been in charge of the government since 2005 and has been influential in shaping the German politics. Both prime ministers have significance in the sense that they are the first elected female prime ministers of the two countries. Delivering effective speech is an important component of political life; for this reason, politicians make frequent use of figures of speech to enhance their message. This study investigates the use of hyperbole in the political discourse of Çiller and Merkel. The study will examine in this context the adjectives used by the two politicians by paying specific attention to the frequency they were used and their grading in terms of comparative and superlative forms.

Key Words: Hyperbole, chancellor, prime minister, political discourse, political linguistics.

GİRİŞ

Politika ve dil, ayrılmaz bir şekilde birbirine bağlı iki kavramdır. Dil aracılığı ile siyasi düşünce yayılmakta ve eyleme dönüştürülebilmektedir. Politikanın gücü, kullandığı söyleme ve dile bağlıdır. Siyasi söylem içerisinde bazı kalıplar kullanılmakta ve bu kalıplar zaman içerisinde siyasi söylemin etki alanını belirlemektedir. Siyaset bilimi ve dilbilim alanlarını birleştiren politik dilbilim alanı, diğer dilbilim alanlarından daha yenidir. Niehr'e göre politik dilbilim, dilbiliminin disiplinler arası alanlarından birisidir. Bu alanın sınırlarını belirlerken sadece politikacıların yaptıkları konuşmaları veya yazdıkları metinleri düşünme eğilimi içinde olursa da, gün içerisinde yapılan siyaset dışı ama içerik olarak siyasi konuşmalar da bu alanın içine dahil edilmelidir (Niehr, 2014, s.15).

Siyasi erk, kullandığı dil ile kendi özelliklerini ortaya koyar. Politik konuşmaların iki genel özelliği dikkat çekicidir. Politik söylem içerisinde o siyasi gücü temsil eden öğeler, fikirler belirli anlatım teknikleri ile yerleştirilir. Buna örnek olarak seçilmiş kelimelerin yeni anlamları ile sürekli tekrarlanması gösterilebilir. Diğer özellik ise söylemin siyasi erkin hedefi doğrultusunda dinleyenleri ikna etmesi için söz sanatları ile zenginleştirilmesidir. Bu ikna süreci söylem içerisinde karşılıklı etkileşimi ortaya koyar.

¹ Dr., Hacettepe Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ANKARA Mail: onur.yilmaz@hacettepe.edu.tr

Politikada kullanılan dil, kendi içinde bir iletişim modeli oluşturmaktadır. Bu modelde konuşmayı gerçekleştiren politikacı *gönderici*, bu konuşmayı dinleyen yani ikna edilecek olan kitle ise *alıcı* konumundadır. Saussure'ün gösterge modeli, politik dilbilim içerisinde değişikliğe uğrayarak erkin söylem üzerindeki etkisini ortaya koymuştur. Buna ek olarak Girnt, ortaya koyduğu modelde ideolojinin göstergenin içeriğini belirlemede oynadığı rolü göstermiştir. Bu model içerisinde ideoloji, gösterge ve gerçeklik arasında yer alarak kitlenin etkilenmesi için gerekli zemin oluşturulmuştur (Girnth, 2002, s.42).

Politik söylem, etkili olmak istediği alanın hatlarını çizirken bunu kendi kontrolü altında olan araçlarla gerçekleştirir. Eker, erk ve dil arasındaki ilişkiyi açıklarken kamu görevlilerinin, yani erkin uygulayıcılarının dili kullanmalarını örnek olarak göstermiştir. Ona göre kamu görevlileri dili kendi anlamlandırdıkları ve belirledikleri biçimde değil, temsil ettiği kamunun çıkarlarını gözetken bir biçimde kullanmalıdırlar. Yani kamu mensuplarının siyasi egemenliğin icra aracı olan ölçünlü dili yeterli ve etkili biçimde kullanma zorunluluğu vardır. Yeterli ve etkili nitelmesi, sınırlarının çizilmesi, ölçütlerinin belirlenmesi zor olmakla birlikte, bildirişimin en az kayıpla sağlanması şeklinde değerlendirilebilir (Eker, 2007, s.129).

Söz sanatları sözün olduğu her yerde kullanılmaktadır. Politik söylem içerisinde bu gerçeklik Antik Yunan'dan beri süregelen bir şekilde kendini göstermektedir. Çok sayıda söz sanatı arasında abartma sanatı politikada farklı seviyedeki metinlerde karşımıza çıkmaktadır. Bir sözü abartarak kötülleme ya da güzelleme yapılabildiği gibi, dikkati başka bir konuya ya da sadece o konuya çekmek için sık sık kullanılmaktadır. Abartma genelde derecelendirme sıfatları ile birlikte kullanılarak yapılmaktadır. Abartmanın bir diğer özelliği ise siyasi söylem içerisinde muhaliflerin karşı argüman üretmesini engellemektir. Wernicke, siyasi söylemin özelliklerini şu şekilde belirlemiştir: Kullanılan dil, duygulara hitap etmelidir, bunun için söylemin içerisinde sıfatların derecelendirilerek kullanılması, sürekli tekrarların yapılması, genel geçer kelime gruplarının sık sık kullanılması ve söz sanatlarının etkin bir şekilde yer alması gerekmektedir. Ayrıca muhalif olanların yerilmesi, askeri, dini ve saldırgan motifler içeren kelimelerin öne çıkarılması bu maddelerden biridir (Wernicke, 1974, S. 154).

Siyaset içerisinde kadınların rol alması demokrasi aracılığı ile yaygınlaşmıştır. Jamieson, siyasette kadınların yer almasının kolay olmadığını ama zaman içerisinde yaygınlaştığını belirtir: "Bazen bir kadının bir şeyleri değiştirmesi, o kadının belki bir anne olması; belki yaşlı anne-babasına bakması; belki ayrımcılığa maruz kalmış olması; ya da belki ekonomi dünyasında yaşadığı bu deneyimlerden birkaçından birden kaynaklanan bir değişim olabilir... bu tür şeyler değişim yaratır" (Jamieson, 1995, s. 48).

Kadın figürü, gelişmiş toplumlarda bile hala erkekler ile karşılaştırıldıklarında cinsiyetlerinden dolayı sorgulanabilmektedir. Bacha bu sorgulamayı çalışmasında, Merkel seçimleri kazanıp şansölye olduğunda Almanya tarihinde bir ilk gerçekleşir şeklinde aktarmakta, Merkel'in seçimlerde kadın olma kozunu oynamak yerine bunu saklamaya çalıştığını belirtmektedir. Ayrıca Merkel'in seçimlerde yarışırken yalnızca politikacı kimliğini ön planda tuttuğunu aktarmaktadır (Bacha, 2007, s. 69).

Almanya ve Türkiye tarihsel süreçte çok sık bir araya gelmiş iki ülkedir. İki ülkede savaş sonrasında yeniden kurulmuş ve parlamenter sisteme geçmiştir. Türkiye'de 1934'te, Almanya'da ise 1918 yılında kadınların seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Alman Federal Meclisi'nin verilerine göre 2014 yılı itibarıyla mecliste 631 milletvekili bulunmaktadır. Kadın milletvekilleri sayısı ise 230 olarak meclisin yüzde 36,5'ini oluşturmaktadır (Kürschners Volkshandbuch, 2014). Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 2014 yılı itibarıyla toplam 536 milletvekili bulunmaktadır. Bunun sadece 77 tanesi kadın milletvekilidir. Kadın vekillerin oranı yüzde 14,37'de kalmaktadır (www.tbmm.gov.tr, 2014). Alman Meclisi'nde bulunan kadın vekil sayısı Türkiye'dekinin iki katından fazladır. Bu sayılar kadınların Almanya meclisinde daha aktif rol aldığını göstermektedir.

Tansu Çiller, 1993 ve 1996 yılları arasında başbakanlık görevini üstlenmiştir. Kendisi üniversitede ekonomi dersleri vermiş, siyasi yaşamda adı Doğru Yol Partisi'ne başkan seçildiği

zaman duyulmuştur. O dönemde kurulan SHP - DYP koalisyon hükümetine başkanlık ederek Türkiye'nin ilk ve tek kadın başbakanı olmuştur. Bu koalisyon hükümeti içerisinde 1996 yılından 1997 yılına kadar da Dışişleri Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı görevlerini sürdürmüştür.

Angela Dorothea Merkel, 10 Nisan 2000 tarihinden itibaren Hristiyan Demokrat Birliği'nin (CDU) başkanlığını yürütmektedir. Kendisi 2005 yılında şansölye olarak seçilmiş ve o günden beri Alman hükümetini yönetmektedir. Fizik eğitimi gören Merkel, doktorasını kuantum fiziği üzerine yapmıştır. 2005 yılında göreve geldiğinde Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD) ile bir koalisyon hükümeti kurmuş, ardından 2009 yılında yapılan seçimlerle tekrar şansölye seçilmiş ve diğer bir koalisyon hükümetini bu kez Hür Demokrat Parti (FDP) ile kurmuştur.

AMAÇ VE YÖNTEM

Söylem çözümlemesi yapılırken metinler öncelikli değerlendirilmesi gereken öğelerdir. Bir diğer öğe ise çözümlemede bize yol gösterecek olan pusula, yani siyasi düşüncenin kendisidir. Kula'ya göre siyasi erkin bir amaca ulaşmak ya da bir ileti vermek amacıyla, belli bir bütünlük içinde sözü söze bağlayarak oluşturduğu söylem, her zaman bir erk ilişkisini ve bu erk ilişkisini yansıtan ideolojiyi içerir. Bu yüzden erki sorunlaştırabilmek için ilkin ideolojik söylemin eleştirel değerlendirilmesi gerekir (Kula, 2009, s. 158). Söylemin içeriği çözümlenirken en önemli kısımlardan biri de onu söyleyen kişi veya kişilerdir. Sözü kullanan kişinin genç, yaşlı, tecrübeli, tecrübesiz, erkek ya da kadın olması önemlidir. Çalışmaya yön veren başlıca olgu bu farklılıklar olmuştur. Kadın figürlerin söylem içerisinde ortaya koyduğu farklılıklar ya da benzerlikler yapılan karşılaştırılma ile ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada geçmişten günümüze kadar farklı sebeplerle işbirliği içerisinde bulunan iki ülkenin, Almanya ve Türkiye'nin ilk ve tek kadın başbakanları olma özelliğini taşıyan ve bu özellikleri ile tarihe damga vuran Tansu Çiller ve Angela Merkel'in hükümet programları çerçevesinde mecliste yapmış oldukları konuşmalar incelenmiştir. Bu konuşmalarda yer alan sıfatlar tespit edilmiş ve derecelerine göre sınıflandırılmıştır. Bu sıfatların kullanım sıklıkları ve hangi kelimeler ile birlikte kullanıldıkları tespit edilmiş, abartma (mübalağa) sanatının sıfatlar aracılığı ile ne ölçüde kullanıldığı ve söylem içerisinde kullanılarak iki ülke arasında ne tür benzerlik ya da farklılık ortaya koyduğu ortaya çıkarılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Almanya ve Türkiye birbirinden farklı kültürlerle sahip iki ülkedir. Ancak buna rağmen geçmişten günümüze süregelen bağları bulunmaktadır. Almanya'da yaşayan üç milyona yakın Türk kökenli göçmen politik olarak da iki ülkenin bağına arttırmaktadır. Çalışmada kullanılan veriler iki ülkenin izlediği politikaları anlamak açısından yol gösterici niteliktedir. Yaşamın bir çok alanına dair planlar, öngörüler yapılan meclis konuşmasında yer almaktadır. Bu konuşmalarda tespit edilen derecelendirme sıfatları ve bunlarla birlikte kullanılan kelimeler aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 1. Angela Merkel'in Meclis Parti Programı Konuşması

Şansölye		Angela Merkel
En + Sıfat	Daha + Sıfat	Birlikte Kullanıldığı Kelime
Sehr geehrten Çok saygıdeğer		Damen und Herren Bayanlar ve Baylar
Höchste En üst seviyede		Neuverschuldung Yeniden borçlanma
	Deutschland stärker Almanya daha güçlü	Herauskommt Ortaya çıkacak
	mehr für daha çoğu	Unternehmen İş dünyası için
Erfolgreichste x 3 En başarılı		Bundesregierung x3 Federal Hükümet
den tiefsten en dipteki		Stand seviye
	Mehr Daha çok	Teilhabe, katılım

	Mehr Daha çok	Chancen fırsat
ganz großen oldukça büyük		Projekte Projeler
	mehr Daha çok	Arbeitsplätze İş imkanı
sehr fragilen Çok kırılğan		Umfeld Ortam
	mehr freiheitliche daha özgür	Politik politika
ganz großen oldukça büyük		Herausforderungen Rekabet
sehr positive Çok olumlu		Antworten Yanıt
	besser daha iyi	darstellen betimlemek
	länger daha uzun	Lebensdauer Yaşam süresi
	länger daha uzun	Leben yaşam
	Beser Daha iyi	wäre olmak
wichtigste en önemli		Faktor faktör
Geringste En kıt		Europa Avrupa
Engste En dar		Abstimmung oylama
	Weniger Daha az	Schulabbrecher Eğitimi yarım bırakan
	mehr daha çok	Migrantinnen und Migranten göçmen
	mehr Daha çok	Getan yapılan
	mehr daha çok	İnvestiert Yatırım
	Mehr Daha çok	Zeit zaman
	mehr daha çok	auftauchen ortaya çıkan
	Mehr Daha çok	Tun yapılan
	Mehr Daha çok	Investitionen yatırım
	Beser Daha iyi	Vernetzen ağ
	Beser Daha iyi	Werden olmak
	besser daha iyi	İnvestieren
	Schnelleren Daha hızlı	Einbau yapılanma

Tablo 1 içerisinde verilen bilgileri analiz ederken kullanım sıklıkları ve sıfatların birlikte kullanıldığı kelimeler temel alınmıştır. Almanya şansöyesinin yaptığı konuşmalardan elde edilen bilgiler şu şekilde yorumlanabilir:

Angela Merkel: 3 tane en başarılı (erfolgreichste) sıfatı, 12 tane daha fazla (mehr) sıfatı, 6 tane daha iyi (besser) sıfatını kullanmıştır. Bu sıfatları en başarılı Alman Hükümeti, Almanya'nın daha güçlü ortaya çıkması, en çok yatırım, göçmenlik ve zaman bağlamında kullanmıştır.

Ekonomi alanında ilk büyük endüstri ülkesi (erstes grosses Industrieland) tamlamasını, en yüksek yeni borçlanma tamlamasını kullanmış (höchste Neuverschuldung), işletme, girişim için daha fazlası (mehr für Unternehmen) ifadesini kullanmış, daha fazla iş yerleri (mehr Arbeitsplätze) ifadelerini kullanmıştır.

Politika alanında devasa proje (ganz großen Projekte), daha özgür politika (mehr freiheitliche Politik) gibi kalıplar dikkati çekmektedir. Ayrıca vatandaşları doğrudan ilgilendiren konularda da bu derecelendirme sıfatlarını kullanmıştır. Daha uzun yaşamak, daha uzun yaşam süresi (länger Lebensdauer, leben) daha fazla göçmen (mehr Migrantinnen und Migranten), daha yaşlı insanlar (ältere Menschen) sosyal hayata dair kullandığı sözcüklerdir.

Çok eğitim (viel Ausbildung), daha az eğitimi yarıda bırakma (weniger Schulabbrecher), yeterli olmayan çocuk bakım yerleri (wenige Kinderbetreuungsplätze) sosyal hayata ve eğitime dair dikkat çeken ifadelerdir.

Derecelendirme sıfatlarının yanında Merkel, ekonomi ile ilgili ekonomik durum (wirtschaftliche Lage), orta vadeli finans planlaması (mittelfristigen Finanzplanung), alt ve orta gelir (unteren, mittleren Einkommen), pek çok iş yeri (viele Betriebe) ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 2. Tansu Çiller'in Meclis Parti Programı Konuşması

Başbakan	Tansu ÇİLLER	
En + sıfat	Daha + Sıfat	Birlikte Kullanıldığı Kelime
Yüce x2		Meclis x2
mutlak		üstünlük
	daha yakın	işbirliği
	çok daha	profesyonel
son derece ciddi		tehdit
baş döndürücü		boyutlar
yüce		meclis
son derece önemli		gelişmeler
	daha yararlı	katkı
	daha zamanlı	katkı
	daha çok	katkı
	daha etkin	hal
en kısa		süre
	daha iyi	gelir
fevkalade yüksek		stok
en kısa		zaman
	daha rahat	yaşam
en iyi		sosyal ortam
en kısa		zaman
mega		proje
en uygun		model
	daha az	çaba
	daha verimli	hal
	daha yoğun	çalışma
en iyi şekilde		
en küçük		ünite
en etkin		yol
en önemli		unsur
en derin		saygı
en genç		filo
sürdürülemez		boyut
	daha iyi	fiyat
en öncelikli		mesele
en geniş şekilde		

en önemli		görev
en hayati		öncelik
en ağırlıklı		mali piyasa
	daha iddialı	zenginlik
	daha güçlü	zenginlik
en eski		medeniyet
en etkili		çözüm
hayati		önem
	daha etkin	hal
olağanüstü		hal
yüce		heyet

Türk başbakanının yaptığı konuşmalardan elde edilen veriler ise şunlardır:

Tansu Çiller: 2 tane daha çok (bir tanesi çok daha) sıfatı, 5 tane yüce sıfatı, 3 tane yüce meclis tamlamasını kullanmıştır.

Ekonomi alanında daha güçlü zenginlik, daha iddialı zenginlik, en ağırlıklı mali piyasa, daha iyi gelir, daha yoğun çalışma, daha iyi fiyat, en ağırlıklı mali piyasa gibi kalıplar kullanırken, sosyal hayata dair daha rahat yaşam, en iyi sosyal ortam kalıplarını tercih etmiştir.

Ayrıca Tansu Çiller konuşmasında ekonomik hayata dair bazı sıfat tamlamaları kullanmıştır: Hayati önem, büyük önem, özel önem, etkin, cesur, kalıcı önlemler, etkin önlemler, ekonomik, sosyal hedefler, saldırgan Pazar ekonomileri, ucuz konut, kredi, yüksek gelir, ek vergi, kayıt dışı ekonomi, ekonomik işbirliği, adil ücret, döner sermaye, çok taraflı ticaret, serbest ticaret, orta boy işletme, ek kredi, istihdam, mali reform, reel kredi, yerli borsa, sağlam finansman, yabancı para, dış pazar, ticari anlaşma, ekonomik insani yardım, ekonomik iktidarsızlık, gerçekçi döviz kuru, mali piyasa, zenginlik, güçlü işletme, küçük sanayi, serbest piyasa, ek bütçe, uygun kredi, ekonomik sorunlar, yüksek çıkarlar, üstün çıkarlar bu kullanıma dair örneklerdir.

Sosyal hayat için, genç ve dinamik nüfus, çağdaş yaşam tarzı, açık toplum gibi ifadeler; politika ile ilgili de demokratik rejim, dış politika, siyasi idare, yaratıcı, özgür düşünce politikası, modern dış politika, teşvik edici politika, açık, yapıcı, teşvik edici politika, kapsamlı, kararlı politika ifadelerini kullanmıştır.

Hükümet ve devlet ile ilgili ise yeni, bağımsız devlet, yeni hükümet, bağımsız ülke, dürüst yönetim, bilimsel yönetsel özerklik, çoğulcu demokratik sistem, açık saydam yönetim, yeni özel idare sistemi, bağımsız ülke, meşru yönetim, kararlı cesur hükümet, dürüst yönetim, çoğulcu demokratik sistem, demokratik rejim, itibarlı, güçlü Türkiye ifadelerine konuşmalarında yer vermiştir.

Merkel ve Çiller, konuşmalarında belirli kalıpları benzer şekillerde kullanmışlardır. Örneğin Çiller 1 defa itibarlı, güçlü Türkiye; Merkel ise 3 kere en başarılı Alman Hükümeti (erfolgreichste Bundesregierung) tamlamasını kullanmıştır.

En çok dikkati çeken kullanım ise ekonomi alanında iki başbakanın da mega, devasa proje kavramını kullanmalarıdır. Bu kullanım, diğer Alman ve Türk başbakanlar ile karşılaştırıldıklarında sadece Merkel ve Çiller'e özgü bir kullanım olarak karşımıza çıkmaktadır. Zaman ve hedef kavramları her iki liderde de karşımıza çıkmıştır. Ayrıca derecelendirme sıfatlarını Merkel eğitim alanında da kullanırken bu kullanım Çillerde karşımıza çıkmamaktadır.

SONUÇ

Her iki ülkenin kadın başbakanları incelendiğinde, konuşmalarında genel devlet politikasına uygun kalıplar kadar kendilerine has kullanımlar da geliştirdikleri ortaya konmuştur. Scharloth, Merkel ile ilgili yaptığı siyasi analizde kadın rolüne atıfta bulunarak, onun diğer rakiplerine göre konuşmalarında daha çok duygusal etkisi olan ifadeler kullandığını, ama bunun yanında da ifadelerinde kanıt dayalı kelimeler seçtiğini vurgulamıştır (Scharloth, 2013).

Tansu Çiller üzerine yazdığı kitabında Gökmen, onun kadın rolünü Tansu Çiller'in çevresinde sadakatle duran bütün erkekler, ona platonik aşık olan erkeklerdir. Bu erkekler, erkeklik duyguları gelişmiş, dürüstlük, yiğitlik ve mertlikten ödün vermeyen türdendirler ifadesi ile aktarmıştır. Ayrıca Gökmen; Çiller, *dişi* olduğunun çok farkında ve bunu kullanmayı da çok iyi biliyor, ifadesi ile Başbakanın kadın figürü olarak yönetimde nasıl algılandığını net bir şekilde gösteriyor (Gökmen, 1999, s. 89).

Her iki kadın lider konuşmalarında birbirine yakın kelimeler kullanmış ve benzer derecelendirme sıfatları ile ifadeyi güçlendirmişlerdir. Farklılıklar genel olarak görevde buldukları dönem gereği ortaya çıkmıştır. Sıfatların derecelendirilerek abartı söz sanatı olarak politik söylemde kullanılması oldukça yaygındır. Bu çalışmada da bu kullanımın sıklığı ortaya çıkmıştır. Politikanın kendine has dil kullanımında genel ideoloji her zaman belirleyici olmuştur. Seçilen kelimeler ve seçilen konular siyasi gücün istediği yönde dinleyenleri etkilemek için siyasi metinlerde kullanılmaktadır. Hitabet gücü o söylemi gerçekleştiren kişiye bağlı olarak değişmektedir. Ses tonu, dış görünüş, vurgular söylemin gücünü arttırmaktadır. Kadın figürü erkek egemen bir topluluk olan siyaset içerisinde özellikle dikkati çekmektedir. Almanya 1949, Türkiye ise 1923 yıllarında kurulduklarından günümüze kadar sadece bir kere kadın başbakan tarafından yönetilmiştir. Tansu Çiller'in 3 yıl süren görev süresine karşın Angela Merkel seçildiği 2005 yılından günümüze kadar başbakanlığını sürdürmektedir. Merkel ve Çiller, kadın figürü olarak toplumda büyük değişimlere sebep olmuşlardır. Kitleler tarafından sadece birer politikacı olarak değil, kadın rolleri ile de algılanmış ve seçilmelerinde olumlu ya da olumsuz etkiye bu rolden dolayı maruz kalmışlardır. Erkek egemen olduğu düşünülen siyaset yaşamında iki ülke için de örnek teşkil eden Çiller ve Merkel, geçmişten günümüze kadar askeri, ekonomik, siyasi ve sanat gibi çok farklı konularda ilişki içinde olan iki ülkenin ilk ve tek kadın başbakanları olarak tarihe damga vurmuşlardır (Eker, 2007, s. 130). Her iki başbakan da bu zorlu rolü gerektiği gibi oynamaktadır. Kadınların siyasetteki yeri, gün geçtikçe tüm dünyada farklı ölçülerde önem kazanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Bacha, C. H. (2007). *Warum nicht gleich? Vs Verlag.*
- Burkhardt, A. (2003). *Politik, Sprache und Glaubwürdigkeit : Linguistik des politischen Skandals Westdt. Verlag.*
- Eker, S. (2007). *Toplum-Dilbilim, Dil Planlamaları Ve Kamu Mensuplarının Dil Kullanımı. Gazi Türkiyat, 127-135.*
- Gökmen, Y. (1999). *Sarışın Güzel Kadın. Doğan Kitap.*
- Girnth, H. (2002). *Sprache und Sprachverwendung in der Politik. De Gruyter Mouton.*
- Grünert, H. (1983). In: *Sprache und Literatur in Wissenschaft und Unterricht 14,Heft 52.*
- Jamieson, K. H. (1995). *Beyond the Double Bind: Women and Leadership. Oxford University Press.*
- Kürschners Volkshandbuch . (2014, 11 18). 11 18, 2014 tarihinde <http://www.bundestag.de/>: <http://www.bundestag.de/service/glossar/K/kuerschner/249700> adresinden erişildi.
- Kula, O. B. (2009). *Marksist İdeoloji ve Edebiyat. Kanguru Yayınları, Ankara.*
- Niehr, T. (2014). *Einführung in die Politolinguistik. Vandenhoeck & Ruprecht.*
- Scharloth, J. (2013). <http://polittrend.de/>. 2014 tarihinde erişildi.
- Schumann, H.-G. (1991). *Sprache statt Politik? Politikwissenschaftliche Semantik- und Rhetorikforschung. Hrsg. von Manfred Opp de Hipt und Erich Latniak.*
- Wernicke, U. (1974). *Handwerk und Technik. Hamburg.*
- [www.tbmm.gov.tr.](http://www.tbmm.gov.tr/) (2014, 11 18). 11 18, 2014 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/>: http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.dagilim adresinden erişildi.